

Kadernota

Cultuur 2017-2020

Gemeente Dalfsen

“Cultuur doen we samen”

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Bestaande kaders voor cultuurbeleid	4
2.1 Bestaande kaders	4
2.2.1 Aandacht voor muzikeducatie	5
2.2.2 Bestuurlijk kader cultuur en onderwijs	6
2.3 Provinciale ontwikkelingen	6
3. Stand van zaken en ontwikkelingen cultuur in Dalfsen	7
3.1 Terugblik cultuurnota 2011-2014	7
3.2 Cultuurarrangement 2013-2016	7
3.3 Cultuureducatie	8
3.4 Cultuurmakelaar als verbinder	8
3.5 Jeugd cultuurfonds	9
3.6 Schat van Dalfsen	9
3.7 SWOT analyse	10
3.8 Verwerking en conclusie	11
4 De waarde van cultuur	12
4.1 Visie op cultuur	12
4.2 Wat willen we bereiken met het cultuurbeleid?	12
4.2.1 Brede basis	12
4.2.2 Jeugd en talentontwikkeling	12
4.2.4 Cultuur en Welzijn	13
4.2.5 Ontwikkelen en innovatie	13
4.2.6 Samenwerking stimuleren	13
4.2.8 Beeldende Kunst	13
4.2.9 Samenwerking Vechtdal	13
5 Proces ontwikkeling cultuurbeleid	14
5.1 Tjdpad	14
6. Financieel kader	15

1. Inleiding

Cultuur doen we samen is de titel van de startnotitie cultuur 2017-2020. Als we kijken naar het culturele veld in de gemeente Dalfsen dan zien we ook dat cultuur zorgt voor samenwerking en verbinding. Cultuur zorgt voor ontmoeting, vernieuwing en enthousiasme, voor een initiatief rijke samenleving. Cultuur is om al deze redenen een belangrijk onderdeel van het gemeentelijk beleid.

In 2011 is het huidige cultuurbeleid ontwikkeld in de gemeente Dalfsen en sindsdien is er veel gebeurd. Onder invloed van bijvoorbeeld het project cultuurarrangement en de ontwikkelingen op het gebied van cultuureducatie en archeologie hebben gezorgd voor een hoge ambitie en veel energie in het culturele veld in Dalfsen. Dit is een van de redenen om een nieuw cultuurbeleid te ontwikkelen. Bij deze ambities hoort een nieuw cultuurbeleid. Ook het aflopen van het project cultuurarrangement met de bijbehorende financiële middelen zorgt voor de vraag om een nieuw cultuurbeleid te ontwikkelen.

Het doel van deze kadernota is om met de gemeenteraad af te stemmen wat de ambities en ontwikkelrichtingen zijn voor het nieuwe cultuurbeleid alvorens met partners in gesprek te gaan. Deze startnotitie bevat de uitgangspunten en contouren voor het nieuwe cultuurbeleid van de gemeente Dalfsen. Deze kaders zijn opgesteld vanuit een SWOT analyse. Na vaststelling zullen we de kaders gaan inkleuren met de gebruikers en betrokkenen via het voorgestelde beleid ontwikkel traject.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt u meegenomen in de bestaande beleidskaders die richting kunnen geven aan het cultuurbeleid. Daarnaast is er op hoofdlijnen aandacht voor het rijks- en provinciale cultuurbeleid. Hoofdstuk 3 gaat over de stand van zaken wat betreft kunst en cultuur in de gemeente Dalfsen. Wat is er de afgelopen jaren gebeurd, wat zijn de ontwikkelingen. Tot slot een SWOT analyse en de bijbehorende conclusies. Deze conclusies leiden tot een visie op cultuur in hoofdstuk 4 met daarbij de voorgenomen speerpunten voor het nieuw te ontwikkelen beleid. In hoofdstuk 5 wordt het proces beschreven om te komen tot dit nieuwe beleid en in hoofdstuk 6 wordt het financiële kader beschreven.

*Ik loop door het bos en ik kijk om me heen
Wat is het hier mooi, zoveel rust zo sereen
Nooit gedacht dat het zo eenvoudig kon zijn
Want hier in mijn dorp is het leven pas fijn*

*Dalfsen, m'n liefste, mijn leven is hier
Gehuild en gelachen, met tranen van plezier
We feesten en drinken zolang het nog kan
Het is mooi dat ik zeggen kan,
dat ik een Dalfsenaar ben*

Uit; Dalfsen m'n liefste

2. Bestaande kaders voor cultuurbeleid

2.1 Bestaande kaders

In diverse vastgestelde documenten, zoals de gemeentelijke visie “Bij Uitstek Dalfsen”, het toekomstgerichte welzijnsbeleid en de toeristische visie 2011-2020, zijn al kaders en uitgangspunten vastgesteld die richting geven aan het cultuurbeleid.

Bij Uitstek Dalfsen

Het is anno 2009 buitengewoon goed leven, wonen en werken in de gemeente Dalfsen. De kernen in de gemeente zijn vitaal, de sociale cohesie onder inwoners is groot, landschap en natuur zijn van hoge kwaliteit en burgers en bestuur staan dicht bij elkaar. Het behouden van al het goede dat Dalfsen te bieden heeft, is de komende jaren de belangrijkste opgave voor de gemeente, maatschappelijke partners, ondernemers en bewoners.

- Behoud van de vitaliteit en kwaliteit van leven in de kernen van de gemeente Dalfsen staat centraal, maar dit gaat niet vanzelf;
- Het eindige karakter van de groei van inwoners en bedrijven (en dus van inkomsten) en de toenemende concurrentie tussen regio's en steden, maken heldere keuzes en een gerichte inzet van (schaarse) middelen noodzakelijk;
- Dalfsen kiest ervoor, vanuit haar bestaande kern- kwaliteiten, zich te ontwikkelen tot onderscheidende woonplaats;
- Daarbij horen een op participatie gericht sociaal beleid, een ondersteunend economisch structuurbeleid en een op kwaliteit en duurzaamheid geënt ruimtelijk beleid;
- De bestuursstijl om de missie en visie te realiseren is faciliterend en activerend waar mogelijk, en initiërend en leidend waar nodig.

Bij de doelstelling en de uitgangspunten van de gemeentelijke visie “Bij Uitstek Dalfsen” voor het nieuw te ontwikkelen cultuurbeleid past dat kunst, cultuur en erfgoed een bijdrage leveren aan de vitaliteit en leef kwaliteit in de kernen van de gemeente Dalfsen en dat wij ervoor kiezen om ons te onderscheiden als woonplaats. Cultuur en cultuurparticipatie is een belangrijk onderdeel van het nieuwe beleid. Dit sluit aan bij de doelstelling om binnen het sociaal beleid in te stekken op het meedoen, participeren, in de samenleving. De insteek van het nieuwe beleid is om aan te sluiten bij de bestuursstijl die staat beschreven. Faciliterend en activerend waar mogelijk en initiërend en leidend waar nodig.

In het **raadsdocument 2014-2018** staat omschreven dat de nota “Bij Uitstek Dalfsen” een uitstekend bestuurlijk kompas is

Toekomstgericht welzijnsbeleid 2017-2020

Door samenhangend en kerngericht beleid op sport, cultuur en welzijn/ontmoeting/recreatie willen we bijdragen aan een leefbare, vitale en sociale leefomgeving waarin inwoners zich prettig voelen, waarin zij zo lang mogelijk kunnen blijven meedoen in onze lokale samenleving en waarin zij kunnen terugvallen op een sociaal netwerk.

Mogelijke problemen bij kwetsbare inwoners (en het beroep op individuele voorzieningen) kunnen voorkomen worden en waar mogelijke problemen vroegtijdig gesignaleerd en opgepakt worden.

Toeristische visie 2020

De gemeente Dalfsen is een plattelandsgemeente met sterke cultuurhistorische elementen en afwisselende landschappen met vaak hoge ecologische waarden. Het is een vitale gemeente waar de kwaliteit van wonen, werken en recreëren aandacht heeft.

Het doel van de gemeente is om het beleidsveld recreatie en toerisme mede te benutten om deze kwaliteiten te behouden en waar mogelijk te versterken.

Vrijwilligersbeleid 2016-2020

“De veranderende samenleving vraagt om een veranderend vrijwilligersbeleid van vrijwilligersorganisaties. Deze organisaties hebben te maken met de vrijwilliger oude stijl en nieuwe stijl. Om de organisaties mee te nemen en toekomstbestendig te maken wordt er op vraag scholingsaanbod ingekocht door de vrijwilligersmakelaar. Hierbij valt te denken aan een cursus bestuurlijke vernieuwing, een workshop “sociale media” of een voorlichting door een lokaal accountantskantoor over de vrijwilligersvergoeding.”

De ontwikkelingen op het gebied van vrijwillige inzet sluiten in 2020 zo goed mogelijk aan bij de ontwikkelingen op het gebied van welzijn, cultuur en sport en bij de ontwikkelingen binnen het sociaal domein. Een van de doelen van het vrijwilligersbeleid is om te werken aan de toekomstbestendigheid van de verenigingen in de gemeente.

2.2 Landelijk cultuurbeleid

Het overheidsbeleid richt zich vooral op een sterke basisinfrastructuur, talentontwikkeling en internationale bekendheid van onze topkunst.’

Het regeerakkoord van het huidige kabinet Rutte concludeerde dat:

- het kabinet cultuur toegankelijk wil houden en cultureel ondernemerschap en nieuwe financieringsvormen ondersteunt en stimuleert;
- de Cultuurkaart voor jongeren van CJP behouden blijft. Culturele instellingen moeten hun educatie richten op deze groep;
- talentontwikkeling via het Fonds Podiumkunsten en door middel van cultuureducatie wordt gestimuleerd;
- het onderwijs en de cultuursector de krachten zullen bundelen ten behoeve van cultuureducatie in het basis- en voortgezet onderwijs.

2.2.1 Aandacht voor muziekeducatie

Eind 2014 kondigde het rijk aan fors te gaan investeren in muziekonderwijs. Vanuit OCW wordt er 25 miljoen geïnvesteerd en dit wordt door o.a. de Joop van den Ende foundation en het Oranjefonds aangevuld met nogmaals dit bedrag.

Er lijkt een breed maatschappelijk en politiek draagvlak om de kwaliteit van cultuuronderwijs, vooral op het gebied van muziek, te versterken. 84% van de ouders vindt het belangrijk dat kinderen op school in aanraking komen met muziek¹. Ouders en vakleerkrachten, stads- en schoolbestuurders, politici en musici zien het belang van goed muziekonderwijs. Koningin Máxima heeft door haar directe betrokkenheid bij *Kinderen maken muziek* en haar grote belangstelling voor onder meer het Leerorkest velen enthousiast gemaakt voor de muziekbeoefening door kinderen. De Onderwijsraad en de Raad voor Cultuur hebben in hun advies *Cultuureducatie: leren, creëren, inspireren* op het belang van goed cultuuronderwijs gewezen.

De regeling “Muziek in de Klas” wordt uitgevoerd door het Fonds Cultuurparticipatie en zet vooral in op het bevorderen van deskundigheid van leerkrachten om goed muzikles te kunnen geven, op scholen die structureel muzikles aanbieden aan leerlingen en op de verbinding binnen – buitenschool (verbinding met bv. verenigingsleven).

In de gemeente Dalfsen is er door de combinatiefunctaris cultuur in oktober 2015 een informatie bijeenkomst georganiseerd over de impuls muziekonderwijs. Hier waren 8 scholen aanwezig en 3 muziekverenigingen. Op dit moment zijn er 2 scholen serieus geïnteresseerd om een aanvraag te gaan doen binnen de regeling muzikimpuls in de tweede tranche. Deze aanvragen moeten worden ingediend bij het Fonds voor Cultuurparticipatie voor 1 april 2017.

¹ Veldkamp, *Muziek telt! Onderzoek naar behoefte en imago van muziekonderwijs bij Nederlands publiek (18 jaar en ouder)*, 2010. Onderzoek in opdracht van Kunstfactor. Zie <http://www.primaonderwijs.nl/po/84-nederlanders-vindt-muziekonderwijs-belangrijk>.

2.2.2 Bestuurlijk kader cultuur en onderwijs

Eind december 2013 hebben het rijk, de provincies en de grote steden een convenant gesloten over de gezamenlijke inspanning op het gebied van cultuur en onderwijs. Dit convenant is ook getekend door de provincie Overijssel waarbij de inzet en ondersteuning vanuit de provincie op het gebied van cultuureducatie gewaarborgd lijkt.²

2.3 Provinciale ontwikkelingen

De cultuurnota 2017-2020 - Cultuur in de Schijnwerpers - van de provincie Overijssel wordt in juni 2016 besproken en vastgesteld in de provinciale staten. Het beleid ziet er in hoofdlijnen als volgt uit;

“De cultuurnota 2017-2020 biedt een kader, het inspireert met haar ambitie en geeft richting aan de uitwerking. De financiële ruimte wordt gevormd door de meerjarenbegroting respectievelijk de investeringsgelden uit het coalitieakkoord “Overijssel Werkt!”. Dat houdt het besteedbaar buget per jaar op hetzelfde niveau als de periode 2013-2016. Extra inzet op onderdelen gaat ten koste van andere onderdelen.

De provincie zet in op een toekomstbestendig en levendig cultureel klimaat dat Overijssel aantrekkelijk maakt, waarin de culturele identiteit wordt behouden en ontwikkeld, ruimte is voor ontwikkeling en experiment, iedereen meedoet en cultuur een verbindingsfactor is. Hoofddoelen van het beleid zijn:

1. behouden, duurzaam ontwikkelen en beleefbaar maken van cultureel erfgoed;
2. in stand houden en versterken van een duurzame culturele infrastructuur en van toekomstbestendig cultureel aanbod van hoge kwaliteit;
3. vergroten van de toegankelijkheid van cultuureducatie, toekomstbestendig maken van aanbod voor cultuurparticipatie en investeren in talentontwikkeling;
4. toekomstbestendig maken van het Overijsselse Bibliotheeknetwerk met sterke, in de samenleving verankerde, bibliotheken³.

De uitwerking van deze doelen wordt verwerkt in de uitvoeringsnotitie die eind van het jaar wordt verwacht.

De provinciale doelen sluiten voor een groot deel aan bij de doelstelling van de gemeente Dalfsen voor cultuur en de verwachting is dan ook dat het beleid elkaar kan versterken.

2

<https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:yT7xoA4RJ84J:https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/publicaties/2013/12/16/bestuurlijk-kader-cultuur-en-onderwijs/bestuurlijk-kader-cultuur-en-onderwijs.pdf+&cd=2&hl=nl&ct=clnk&gl=nl>

³ Uit – Statenvoorstel nr. PS/2016/332 Cultuurnota Overijssel 2017-2020

3. Stand van zaken en ontwikkelingen cultuur in Dalfsen

We mogen trots zijn op de huidige culturele infrastructuur, de vele verenigingen, het veelzijdige culturele aanbod en de vele initiatieven die inwoners en organisaties ontwikkelen en ondernemen. Het meest recente voorbeeld is het project Schat van Dalfsen waarin zowel scholen, ondernemers en evenementen samenwerken aan het zichtbaar en beleefbaar maken van archeologische vondsten.

Hieronder schetsen we de belangrijkste ontwikkelingen wat betreft cultuur en cultuurbeleid in Dalfsen.

3.1 Terugblik cultuurnota 2011-2014

In 2011 is het huidige cultuurbeleid besproken in de gemeenteraad. Binnen dit beleid is ingestoken op subsidiering, waarbij er geen duidelijke visie of doel naar voren komt. Wel heeft dit beleid ervoor gezorgd dat er een brede basis is gelegd waarbinnen instellingen en organisaties zich konden ontwikkelen en waar ruimte was om gebruik te maken van de mogelijkheden die het provinciale cultuurbeleid heeft geboden.

3.2 Cultuurarrangement 2013-2016

In 2013 is besloten om deel te nemen aan het provinciale project cultuurarrangement. Een project vanuit de provincie Overijssel waarin het doel was om cultuur een impuls te geven binnen de deelnemende gemeenten. Vanuit de provincie Overijssel is er de afgelopen 4 jaar € 120.000 geïnvesteerd in kunst en cultuur in de gemeente Dalfsen. Daarnaast is er vanuit de gemeente een bedrag van € 45.000 geïnvesteerd. Dit heeft de volgende resultaten opgeleverd.

Week van de Amateurkunst (WAK)

In 2013 is er gestart met de organisatie van de Week van de Amateurkunst. In de periode mei/juni staat 1 week de amateurkunst in de gemeente in de spotlights. Tijdens het schrijven van deze notitie is de organisatie van de WAK 2016 in volle gang en kunnen de inwoners en bezoekers aan de gemeente Dalfsen genieten van een goed gevuld programma en zijn er in 2016 als scholingsmogelijkheid een masterclass voor fanfares en een workshop theatertechniek. Hoogtepunten van de WAK's van de afgelopen jaren waren de gezamenlijke tour van de 3 muziekverenigingen door de gemeente, het symposium over erfgoed georganiseerd door de historische verenigingen uit het Vechtdal, de samenwerking tussen de basisscholen, wandel3daagse, fotowedstrijd en kunsten op straat en de workshops tijdens Jazz aan de Vecht voor amateurmusici tijdens het festival.

Evenementen

Binnen het cultuurarrangement is ervoor gekozen om de bestaande evenementen uit Dalfsen te ondersteunen. Kunst om Dalfsen, Stone Rock, Jazz aan de Vecht, de Blauwe Bogen Dagen en Proef Dalfsen hebben zich door deze ondersteuning kunnen ontwikkelen tot beeldbepalende evenementen voor Dalfsen. Daarnaast is het fantastisch om te zien hoe de evenementen de samenwerking met het amateurveld en met elkaar zijn aangegaan.

Samenwerking Vechtdal

Omdat zowel Hardenberg, Ommen als Dalfsen gebruik maakten van het programma cultuurarrangement was er een mooie basis om een intensievere samenwerking tot stand te brengen. Het zoeken blijft naar de eigen identiteit van de gemeenten binnen het Vechtdal, maar de samenwerking heeft opgeleverd;

- Gezamenlijke PR en communicatiestrategie voor de evenementen – de Vechtdal Cultuurparels.
- Een gezamenlijk programma voor de WAK waarin de scholingsonderdelen gezamenlijk zijn georganiseerd.
- Gezamenlijke bestuurlijke bijeenkomsten met provincie
- Één cultuurmakelaar voor de regio

Bestuurlijke vernieuwing

Binnen het cultuurarrangement was er ruim aandacht voor het toekomstbestendig maken van verenigingen. Hiervoor is de cursus bestuurlijke vernieuwing ingezet. Ondertussen is de mogelijkheid om als vereniging gebruik te maken van dit aanbod ondergebracht in het vrijwilligersbeleid.

Erfgoed en toerisme

Het verhaal van Dalfsen, Nieuwleusen en Lemelerveld wordt door de ontwikkeling van toeristische routes beleefbaar gemaakt. Bijvoorbeeld de ontwikkeling van een Union route in Nieuwleusen of de Trechterbekerroute in Dalfsen.

PR en communicatie

De bekendheid van cultuur was een belangrijk aandachtspunt ingebracht vanuit inwoners bij de start van het cultuurarrangement. Daarnaast is binnen de verbinding met toerisme en de profilering van Dalfsen communicatie een aandachtspunt. De website Dalfsen Doet is ontwikkeld. Een portal voor verenigingen om te zien wat er gebeurt binnen de gemeente. Voor de WAK is de website www.vechtdalwak.nl ontwikkeld. Daarnaast zijn er diverse uitgaven gedaan om de Vechtdal Cultuurparels bekendheid te geven. Onder andere door publicaties in het Vechtdal Magazine in samenspraak met Vechtdal Marketing.

3.3 Cultuureducatie

Cultuureducatie heeft een belangrijke ontwikkeling doorgemaakt in de afgelopen 4 jaar. Onder invloed van de rijksregeling "Cultuureducatie met Kwaliteit" en de provinciale regeling "Cultuur aan de Basis" is het belang van cultuureducatie en de ontwikkeling van creativiteit als kerncompetentie voor het mee kunnen doen in de maatschappij van de toekomst duidelijk geworden.

In Dalfsen hebben we in de periode 2013-2016 afscheid genomen van kunstencentrum Muzerie en van het programma Kunstkwartet. De scholen hebben in plaats van het programma Kunstkwartet de beschikking gekregen over het budget zodat er keuze- en beleidsvrijheid is. Dit heeft geresulteerd in;

- 13 cultuurbeleidsplannen voor 13 scholen waarbinnen schoolteams en directies keuzes maken over de positie van cultuur binnen het onderwijsprogramma.
- Nieuwe projecten en ontwikkelingen;
 - o In Nieuwleusen zijn er vanuit de historische vereniging verschillende erfgoedprojecten ontwikkeld in samenspraak met het basisonderwijs (o.a. de oorlog dichtbij huis)
 - o Basisschool de Cyriacus koppelt haar nieuwe onderwijsmethode 4X wijzer aan cultuureducatie.
 - o Basisschool de Spiegel koppelt cultuur aan de 21ste eeuwse vaardigheden.
 - o De Heilige Hart School ontwikkelt vanuit een projectsubsidie Cultuureducatie met Kwaliteit een leerlijn rondom literatuureducatie in samenwerking met de bibliotheek.
 - o De Uitleg ontwikkelt een leerlijn waarbij onderzoekend leren, wereldoriëntatie, techniek en wetenschap worden gekoppeld.

Daarnaast is met alle scholen een intentieverklaring rondom cultuureducatie gesloten waarbij op inhoudelijk en financieel vlak afspraken zijn gemaakt over de inzet en resultaten op het gebied van cultuureducatie.

Vanuit een situatie waarin scholen konden kiezen uit een aantal standaardlessen binnen het kunstkwartet format, zien we nu scholen die bewust kiezen voor een positie van cultuur en cultuureducatie binnen de onderwijsvisie en het onderwijsprogramma van de school. We zien dat de scholen cultuureducatie een structurele plaats hebben gegeven in het onderwijsprogramma, maar hierin eigen keuzes maken die passen bij het onderwijsprofiel van de school. En dat de cultuureducatie programma's passen bij een behoefte, laat de auditieronde voor de musical Schat van Dalfsen wel zien met 135 kinderen van de basisscholen in de gemeente Dalfsen die graag mee wilden doen aan de voorstelling.

3.4 Cultuurmakelaar als verbinder

Sinds 2013 is er een cultuurmakelaar actief in de gemeente Dalfsen. Renee Nieuwenstein is voor 8 uur per week verbonden aan de gemeente Dalfsen en daarnaast makelaar in Ommen en Hardenberg.

Door de inzet van de cultuurmakelaar is er veel in gang gezet in Dalfsen. Het succes van de week van de amateurkunst, de intensieve samenwerking in het Vechtdal, maar ook een beter inzicht vanuit gemeente in de behoeften van de spelers in het culturele veld zijn belangrijk. Door de onafhankelijke positie speelt een cultuurmakelaar een essentiële verbindende rol in de ontwikkeling van de culturele infrastructuur in de gemeente Dalfsen.

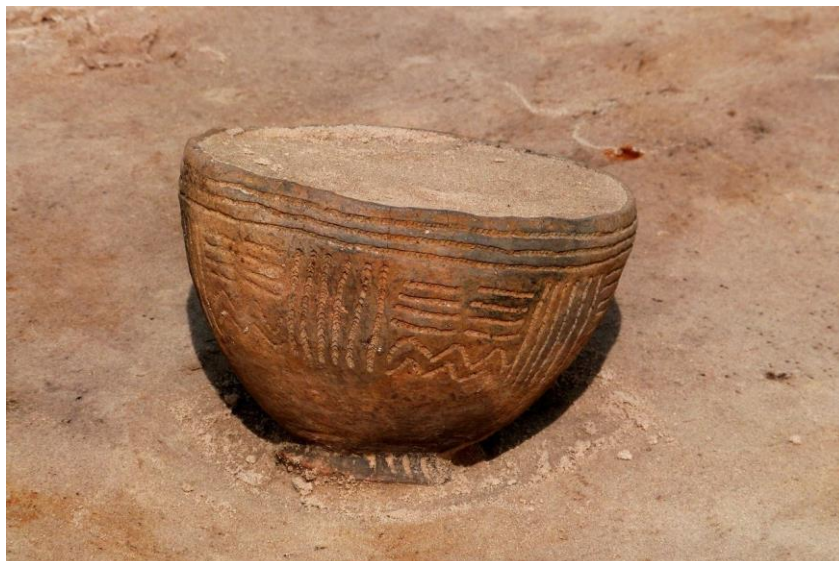
3.5 Jeugdcultuurfonds

Om ervoor te zorgen dat alle kinderen en jongeren uit de gemeente Dalfsen kunnen deelnemen aan kunst en cultuur en hun talent kunnen ontwikkelen is de gemeente Dalfsen gestart met een jeugdcultuurfonds. Dit fonds valt onder het provinciale jeugdcultuurfonds met als voordeel dat er een backoffice gedeeld wordt.

In 2015 hebben er vijf kinderen gebruik gemaakt van het jeugdcultuurfonds Dalfsen. Dit is geen hoog aantal. Dit valt op verschillende manieren te interpreteren. Ten eerste is het fijn dat er weinig kinderen gebruik hebben gemaakt, want het jeugdcultuurfonds is een fonds dat er is voor kinderen met ouders in een bijstand situatie. Maar wanneer we naar het sportfonds kijken wordt hier toch meer gebruik van gemaakt, dus helaas zijn er meer kinderen die in een dergelijke situatie opgroeien. Andere reden kan zijn dat kinderen kiezen voor sport en niet voor cultuur (ook al is een combinatie van beide fondsen niet uitgesloten). De bekendheid van het jeugdcultuurfonds is een aandachtspunt en het aanbod in Dalfsen wat betreft kunst en cultuur activiteiten buiten school is niet zo veelzijdig als het sportaanbod. Met een gemeente als Zwolle om de hoek is dit wellicht ook niet nodig, maar het kunnen wel verklaringen zijn waarom er in verhouding tot het sportfonds maar zo weinig gebruik wordt gemaakt van het jeugdcultuurfonds.

3.6 Schat van Dalfsen

De archeologische vondsten die in het voorjaar 2015 in Oosterdalfsen zijn gevonden waren aanleiding voor het project Schat van Dalfsen. Dit project is uitgegroeid tot een beeldbepalend project voor de gemeente en zorgt voor veel enthousiasme bij de betrokkenen en deelnemers. De ontwikkeling en uitvoering van het project laat zien wat de kracht kan zijn van cultuur.

3.7 SWOT analyse

<p>Sterk</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rijk verenigingsleven en grote inzet van vrijwilligers. - Sterke basis voor cultuureducatie door samenwerking met alle basisscholen en een samenwerkingsconvenant. - Veel samenwerking tussen basisscholen en verenigingsleven. - Sterke en veelzijdige evenementen die bijdragen aan de identiteit van de gemeente Dalfsen binnen het Vechtdal en de regio. - Cultuurmakelaar als verbinder en spin in het culturele web. - Combinatiefunctionaris als verbinder tussen onderwijs en culturele veld. - Geen bezuinigingen op kunst en cultuur, bewuste keuze wat betreft positie en ambitie cultuurbeleid. 	<p>Zwak</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beperkte aanwezige professionele organisaties op het gebied van kunst en cultuur binnen de gemeente Dalfsen. - Het ontbreken van een centrale plek of organisatie die als platform voor kunst en cultuur in de gemeente opereert of zou kunnen opereren. - De verschillende kernen Dalfsen, Nieuwleusen en Lemelerveld hebben een eigen dynamiek en cultuur, maar delen daardoor ook weinig kennis en werken weinig samen. - Onduidelijke positie kulturhusen in de culturele infrastructuur. - Onduidelijke ambitie culturele programmering kulturhus concept. - Onduidelijkheid over waarde en positie van cultureel erfgoed. Voor welke verhalen en collecties voelt de gemeente zich verantwoordelijk? Dit met betrekking tot vraagstukken over Union Collectie, Grammofoon Collectie en het Schildersmuseum. - Geen visie en beleid voor de beeldende kunstwerken in de gemeente. - Binnen de huidige notitie zijn gelden toebedeeld aan verenigingen en organisaties (niet aan doelen) waardoor er weinig of geen ruimte is voor ontwikkeling en nieuwe initiatieven.
<p>Kans</p> <ul style="list-style-type: none"> - Initiatiefrijke inwoners, netwerk, kracht vanuit samenleving om mooie projecten en evenementen te realiseren. - De ontwikkeling van theater de Stoomfabriek kan een impuls geven aan de culturele infrastructuur in Dalfsen en de verbinding met verenigingen, kulturhusen en evenementen. - Schat van Dalfsen als beeldbepalend project. - Beter ontsluiten van beeldende kunst in de openbare ruimte. - Profilering Dalfsen in het Vechtdal door evenementen, rijke cultuurhistorie in combinatie met natuur. 	<p>Bedreiging</p> <ul style="list-style-type: none"> - De toekomstbestendigheid van een aantal culturele verenigingen en organisaties. - Wanneer provinciale subsidie stromen verminderen zorgt dit voor minder ontwikkelmogelijkheden voor het culturele veld in de gemeente Dalfsen. Zowel voor verenigingen, culturele organisaties als basisscholen. - Wettelijke opgaven binnen gemeenten (bv. sociaal domein) kosten meer dan het beschikbare budget waardoor beleidsterreinen als cultuur, zonder wettelijke verplichting, onder druk komen te staan.

3.8 Verwerking en conclusie

Zoals als eerder vermeld in deze notitie kunnen we trots zijn op de culturele infrastructuur en het rijke culturele leven in Dalfsen. Er is veel gebeurd in de afgelopen beleidsperiode en we zien dat cultuur een katalysator is voor vernieuwing en voor participatie. Doordat er een goede samenwerking is met de basisscholen komen alle kinderen die onderwijs volgen in de gemeente Dalfsen in aanraking met cultuur en krijgen zij de mogelijkheid hun talent te ontdekken en te ontwikkelen. Binnen de gemeente zijn er een aantal sterke evenementen en projecten die zorgen voor de profilering van de gemeente Dalfsen in het Vechtdal. Doordat er een basis was voor cultuur en een projectsubsidie (cultuurarrangement) is er ruimte ontstaan voor groei en ontwikkeling.

Maar een beleid en infrastructuur is altijd in ontwikkeling en dan zijn er ook punten die minder sterk zijn. Bijvoorbeeld het ontbreken van een centrale plek of organisatie die als platform voor kunst en cultuur in de gemeente opereert of zou kunnen opereren. De website Dalfsen Doet ligt bijvoorbeeld bij de bibliotheek, maar daar ligt niet de wens om de verantwoordelijke te zijn voor de Week van de Amateurkunst. Deskundigheidsbevordering ligt weer deels bij het vrijwilligerspunt. Het zou krachtiger zijn wanneer deze opdrachten worden gebundeld en bij één organisatie terecht komen met affiniteit voor kunst en cultuur.

Binnen de huidige notitie worden subsidiegelden toebedeeld aan verenigingen en organisaties en niet aan doelstellingen. Dit zorgt ervoor dat er weinig ruimte is om nieuwe initiatieven te ondersteunen en in te spelen op vragen. Bijvoorbeeld de vraag vanuit de historische verenigingen over de collecties en de wijze waarop de gemeente wil omgaan met deze collecties. Binnen het nieuwe cultuurbeleid willen we focussen op doelen en effecten, waardoor er ruimte blijft voor nieuwe initiatieven en ontwikkelingen. Daarnaast is het belangrijk om als gemeente een standpunt in te nemen over de verschillende collecties die in de gemeente aanwezig zijn en nieuwe collecties die als nalatenschap beschikbaar komen. Waar voelt de gemeente zich verantwoordelijk voor en hoe wordt deze verantwoordelijkheid vormgegeven? Een vraag die we willen beantwoorden in het nieuwe cultuurbeleid.

Tot slot is het jammer dat er ondanks het minimale beleid op beeldende kunst ook een visie ontbreekt op deze kunstwerken. Een aandachtspunt voor het nieuwe cultuurbeleid. Want niet investeren in nieuwe werken hoeft niet te betekenen dat de bestaande werken ook geen aandacht krijgen.

De belangrijkste bedreiging voor de culturele infrastructuur in de gemeente Dalfsen is de toekomstbestendigheid van de verenigingen. Verenigingen zijn belangrijk binnen onze gemeente, maar lijken ook steeds meer moeite te hebben om mee te gaan in de steeds sneller ontwikkelende maatschappij. Het lidmaatschap van 30 jaar (of meer) bij een vereniging is al lang niet meer de standaard. Jongeren hebben meer behoefte aan korte projecten. Binnen dit vraagstuk is het besturen van een vereniging ook een nieuwe taak. Hoe sla je een brug tussen oud en nieuw? Tot slot is het bemensen van besturen een belangrijk aandachtspunt.

Binnen het nieuwe cultuurbeleid willen we onderzoeken hoe we verenigingen zo goed mogelijk kunnen ondersteunen in hun toekomstbestendigheid.

Kansen zijn er ook zeker voor cultuur en ontwikkelingen de gemeente Dalfsen. Als we kijken wat er allemaal wordt geïnitieerd door inwoners en hoe deze projecten en evenementen groeien dan kunnen we met recht spreken over de kracht vanuit de samenleving. Het cultuurbeleid kan deze kracht versterken en zorgen dat initiatieven net dat zetje extra krijgen om een nog mooier resultaat neer te zetten. Een stimulans en niet een structurele basis. Hierdoor ontstaan toekomstbestendige en duurzame projecten, evenementen en ontwikkelingen die een eigen gezicht geven aan de gemeente Dalfsen, aan de kernen binnen de gemeente en de positie van de gemeente in het Vechtdal.

4 De waarde van cultuur

Cultuurbeleid krijgt steeds meer raakvlakken met andere beleidsterreinen en beleidsthema's. Dit geldt ook voor kunst en cultuur in de samenleving en maatschappij. Cultuur versterkt de kwaliteit van leven en sociale cohesie en stimuleert creativiteit en innovatie. Economisch gezien is cultuur een van de motoren van ontwikkeling en groei.

De waarde van cultuur voor de inwoners van Dalfsen is groot. Cultuur draagt bij aan de identiteit van de gemeente Dalfsen, van de verschillende kernen, de herkenbaarheid en de leef kwaliteit en aantrekkingskracht van de gemeente.

Cultuur heeft in Dalfsen een sterke sociale waarde (meedoen, participatie) en een economische waarde (verbetering vestigingsklimaat, aantrekkelijk toeristische gemeente door evenementen) voor bedrijven, nieuwe inwoners en bezoekers aan de gemeente. Kunst en cultuur leveren een bijdrage aan het onderwijs (cultuureducatie) en aan talentontwikkeling van jongeren binnen de gemeente.

4.1 Visie op cultuur

Kunst en cultuur zorgt voor een aantrekkelijk en fijne leefomgeving en is een katalysator voor vernieuwing en participatie.

Cultuur en erfgoed geven identiteit aan onze samenleving en betekenis aan het leven. Ze verbinden ons met de maatschappij waarin we leven. Cultuur en erfgoed bieden een nieuw perspectief op de werkelijkheid en geven ruimte voor persoonlijke ontwikkeling en beleving. Ze geven betekenis aan ons leven nu en de richting waarin we ons willen ontwikkelen.

Cultuur is een belangrijke pijler op sociaal en economisch vlak in de gemeente Dalfsen. Het bloeiende cultuur en erfgoed klimaat is één van de redenen waarom de gemeente Dalfsen een gemeente is waarin mensen graag willen wonen, werken en hun vrije tijd besteden.

4.2 Wat willen we bereiken met het cultuurbeleid?

4.2.1 Brede basis

De ambitie is om de huidige culturele infrastructuur te behouden en ruimte te bieden aan initiatieven om deze uit te bouwen. We willen een brede basis waarin iedereen kan meedoen en initiatieven tot bloei kunnen komen. In de uitwerking willen we focussen op een culturele infrastructuur die een toekomstbestendig karakter heeft, zowel inhoudelijk, financieel als organisatorisch. De rol van de gemeente is faciliterend en ondersteunend.

4.2.2 Jeugd en talentontwikkeling

Cultuureducatie is een belangrijke basis voor de ontwikkeling van de kinderen en jongeren in de gemeente Dalfsen. Cultuureducatie draagt bij aan de 21ste eeuwse vaardigheden die essentieel zijn in de eisen die de toekomst aan deze generatie gaat stellen. Daarnaast zorgen cultuureducatie en de programma's binnen en buiten het onderwijs voor een natuurlijke verbinding en doorstroom van kinderen en jongeren richting verenigingen en organisaties die cultuur aanbieden.

Cultuureducatie en het bieden van de mogelijkheid om je talent te kunnen ontdekken en te ontwikkelen met een focus op kinderen en jongeren tot 18 jaar is een speerpunt binnen het te ontwikkelen cultuurbeleid.

4.2.3 Erfgoed en identiteit

Erfgoed vertelt 'het verhaal van Dalfsen' en zegt daarmee iets over onze identiteit. Het vertelt hoe mensen in Dalfsen samenleven en met elkaar omgaan. Het verhaal is te lezen door de zichtbare en onzichtbare sporen uit de Dalfser geschiedenis. We vinden het verhaal terug in de inrichting van de ruimte, de landgoederen, de oude karakteristieke gebouwen, die op hun beurt vaak een kijkje bieden op de tradities en gewoonten van de oorspronkelijke bewoners en gebruikers. Ook is het verhaal terug

te vinden in het immaterieel erfgoed en de streektaal. Onder de grond vertellen geologie en archeologische vondsten het verhaal van het ontstaan van het landschap en de wijze waarop onze voorouders woonden en gebruik maakten van dit landschap en in het (cultuur) landschap zijn sporen van het verleden te ontdekken.

Het project Schat van Dalfsen laat zien wat er mogelijk is met het beleefbaar maken van erfgoed en welke ambitie de gemeente heeft met erfgoed en identiteit. Daarnaast is een belangrijk vraagstuk voor het cultuurbeleid hoe we omgaan met de vele schatten en schatkisten die er zijn binnen de gemeente Dalfsen. Voor welk erfgoed en nalatenschappen voelt de gemeente een verantwoordelijkheid en hoe ziet deze verantwoordelijkheid eruit? Op deze vragen zal het cultuurbeleid een antwoord geven.

4.2.4 Cultuur en Welzijn

Binnen het cultuurbeleid willen we bevorderen dat er, waar mogelijk, gewerkt wordt aan de doelen die horen bij het welzijnsbeleid en het sociaal domein. Hoe zorgen we ervoor dat kwetsbare groepen door middel van kunst en cultuur gaan deelnemen aan de samenleving. In het beleid beschrijven we hoe kunst en cultuur een rol spelen in preventie en de opdrachten die horen bij het welzijnsbeleid.

4.2.5 Ontwikkelen en innovatie

Onder invloed van het project cultuurarrangement en het project Schat van Dalfsen hebben we gezien hoe de aandacht voor kunst en cultuur een ambitieuze ontwikkeling in gang hebben gezet. We zagen hoe evenementen en projecten met een klein steuntje in de rug kunnen uitgroeien tot beeldbepalende evenementen voor Dalfsen. Een voorbeeld hiervan is de Week van de Amateurkunst. Dit project zorgt voor samenwerking en zichtbaarheid van amateurkunst. We willen de faciliterende rol van de gemeente in het nieuwe cultuurbeleid behouden. Door deze rol zorgen we ervoor dat initiatieven tot bloei kunnen komen en dat evenementen en projecten zich verder kunnen ontwikkelen.

4.2.6 Samenwerking stimuleren

Binnen een toekomstbestendige culturele infrastructuur weten de spelers elkaar te vinden en wordt samengewerkt waar dit meerwaarde oplevert. Mooie voorbeelden zijn de evenementen Proef Dalfsen, Kunst om Dalfsen, Stone Rock en de Week van de Amateurkunst. Samenwerking kan fysiek zijn, maar dit kan ook gaan om kennisdeling of een gezamenlijke ontwikkelvraag. Binnen het cultuurbeleid zal samenwerking een belangrijk uitgangspunt zijn.

4.2.8 Beeldende Kunst

We willen in het nieuwe cultuurbeleid een visie op beeldende kunst opnemen. Binnen deze visie is het uitgangspunt om vanuit het cultuurbudget niet te investeren in nieuwe beeldende kunstwerken. Wel willen we de huidige kunstwerken goed onderhouden en de zichtbaarheid en toegankelijkheid vergroten. Hoe we dit gaan doen willen we afstemmen met de betrokkenen bij de ontwikkeling van het cultuurbeleid.

4.2.9 Samenwerking Vechtdal

Binnen het project cultuurarrangement hebben we nauw samengewerkt met de gemeenten Ommen en Hardenberg. Voor de periode 2017-2020 willen we onderzoeken hoe deze samenwerking er zonder dit provinciale project uit kan zien. Uitgangspunt voor de samenwerking is om dit alleen te doen als het meerwaarde oplevert.

5 Proces ontwikkeling cultuurbeleid

Om te komen tot een cultuurbeleid dat past bij de ambities van de gemeenteraad, maar ook bij de gebruikers en betrokkenen binnen de culturele infrastructuur stellen we het volgende proces voor om te komen tot een nieuw cultuurbeleid voor de gemeente Dalfsen.

Besluitvorming kadernota

Wanneer de gemeenteraad besluit deze kadernotitie vast te stellen dan zijn dit de uitgangspunten voor het nieuwe cultuurbeleid.

Participatietraject door middel van interviews

Op basis van deze uitgangspunten worden interviews gehouden met alle huidige organisaties op het gebied van kunst en cultuur in de gemeente Dalfsen. De interviews worden per onderwerp gehouden door de beleidsmedewerker van de gemeente, de cultuurmakelaar, een adviseur vanuit Rijnbrink of een specialist op het gebied van erfgoed.

Naast de huidige betrokkenen worden ook anderen de mogelijkheid geboden om geïnterviewd te worden. Via de lokale media en sociale media zal hier bekendheid aan gegeven worden.

Op deze wijze willen we samen met de betrokkenen het cultuurbeleid vormgeven binnen de gestelde kaders en ambities door de gemeenteraad.

De insteek van de gesprekken is om te bespreken;

- wat de betrokkene voor ambities heeft. Wat zouden ze willen ontwikkelen, welke plannen liggen er?
- wat de betrokkenen nodig hebben vanuit gemeente om de gestelde ambities te verwezenlijken.
- wat kunnen betrokkenen zelf doen?
- wat heeft de betrokkene te bieden aan andere partijen in het culturele veld? Wat kunnen we bij hen halen?
- Welke toegevoegde waarde heeft het initiatief van de betrokkene binnen de Dalfser samenleving?

Daarnaast komt er op de website van de gemeente een mogelijkheid om ideeën aan te dragen voor het nieuwe cultuurbeleid. Deze pagina wordt ook gebruikt voor de terugkoppeling van de interviews en de inspraakmogelijkheid.

5.1 Tijdpad

Juni 2016 - behandeling kadernota gemeenteraad

Juni 2016 - na vaststelling gemeenteraad start participatietraject

Augustus 2016 - afronding participatietraject, ontwikkeling notitie

September 2016 - voorlopige vaststelling notitie door college, start inspraakperiode

December 2016 - behandeling cultuurbeleid 2017-2020 in gemeenteraad

6. Financieel kader

Het huidige cultuurbeleid wordt gefinancierd vanuit een budget van ongeveer €191.000 per jaar.

Dit is exclusief de bijdrage cultuurarrangement van € 45.000 per jaar.

De kaders en contouren van deze kadernota kennen een hoger ambitieniveau dan het huidige cultuurbeleid, maar de doelstelling is om binnen de bestaande budgetten het nieuwe cultuurbeleid te realiseren. Door budgetten doelmatiger in te zetten en meer te focussen denken we binnen budget de ambitie te kunnen realiseren.

